

ת"פ 3129/01/14 - מדינת ישראל נגד ראובן קחלון

בית משפט השלום בכפר סבא

30 אפריל 2017

ת"פ 3129-01-14 מדינת ישראל נ' קחלון

לפני
בעניין: כב' השופט מיכאל קרשן
המאשימה
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד צ'רלס
שרמן

נגד
הנאשם
ראובן קחלון ע"י ב"כ עו"ד קרן זרקו-
זמיר

גזר דין

1. הנאשם, ראובן קחלון, הודה עוד ביום 8.9.2015 לפני כב' השופט ע' פרייז, בעובדות כתב אישום מתוקן בביצוע **אחת עשרה עבירות של אי הגשת דוח תקופתי במועד למע"מ**.

עד היום לא הורשע הנאשם בהתאם להודאתו זו.

2. לפי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשם הינו עוסק בעבודות עפר ורשום כעוסק מורשה לחוק מע"מ. הנאשם הגיש באיחור אחד עשר דוחות תקופתיים: שני דוחות בשנת 2011, ארבעה בשנת 2012 וחמישה בשנת 2014.

הנאשם איחר בהגשת דוחותיו למע"מ, פעמים מספר חודשים פעמים מספר שנים. סכומי המס ששולמו בסופו של דבר באיחור הסתכמו בכ-90,000 ₪.

3. לחובתו של הנאשם הרשעה קודמת אחת בארבע עשרה עבירות של אי הגשה במועד של דוח תקופתי למע"מ, בגינה נדון ביום 26.10.2013, בין היתר, למאסר על-תנאי בן שבעה חודשים.

תמצית טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה, עו"ד צ'רלס שרמן, ביקש להרשיע את הנאשם ולגזור את דינו.

לדברי התובע, הכלל הוא כי משבוצעה עבירה פלילית יש להרשיע בגינה ולא מתקיימים במקרה זה תנאי הלכת כתב, המאפשרים במקרים חריגים להימנע מהרשעה. אי הגשה במועד של דוח לרשויות מע"מ היא עבירה חמורה שמשמעה השתמטות ממס, והנאשם לא הראה נסיבות אישיות חריגות שיצדיקו הימנעות מהרשעתו.

לא זו בלבד שהנאשם הורשע כבר בעבר בעבירה זוהי, לחובתו הרשעות בעבירות פליליות נוספות, כגון קבלת דבר במרמה. את העבירות כאן החל הנאשם לבצע מספר חודשים לאחר גזר הדין הקודם. אדם כזה אינו ראוי להתחשבות. שיקומו אינו עומד על הפרק.

5. ב"כ המאשימה לא הסכים לראות בכלל המעשים משום ביצוע עבירה אחת, באופן שלא יחייב את הפעלת המאסר המותנה. הוא הפנה לפסיקה התומכת בעמדתו.

6. ב"כ הנאשם, עו"ד קרן זרקו-זמיר מהסנגוריה הציבורית, אשר עשתה עבורו כל שניתן לעשות, פתחה את טיעונה בסקירת נסיבות קריסת עסקו של הנאשם ויתר נסיבותיו האישיות. את העבירות ביצע הנאשם לטענתה מתוך מצוקה כלכלית. הנאשם הסיר מחדליו באופן מלא ולדעת ההגנה יש לראות בכך אקט של חרטה.

7. הסנגורית המלומדת טענה כי המאסר המותנה שנגזר על הנאשם בהליך הקודם היה לא ראוי ובלתי מידתי, וביקשה להתמודד עמו בשתי דרכים:

8. הדרך הראשונה היא לראות באחד עשר הדוחות שלא הוגשו במועד רצף מעשים שמהווה עבירה אחת בלבד, כך שהמאסר המותנה לא יהיה חב-הפעלה. הופנית בעניין זה לע"פ 264/83 **שירי נ' מדינת ישראל**, פ"ד לט(2) 380 (28.5.1985) (להלן - "**הלכת שירי**"), לעפ"ג (חי') 1642/04 **לב נ' מדינת ישראל** (3.2.2005) ולעפ"ג (חי') 311/97 **פולסקי נ' מדינת ישראל** (1998).

9. הדרך השנייה היא לא להרשיע את הנאשם, שכן לדעת הסנגורית מתקיימים במקרה זה תנאי הלכת כתב. ההגנה הציעה בעניין זה מספר חלופות: לא להרשיע את הנאשם בכל העבירות ולהשית עליו של"צ בהיקף ניכר; לא להרשיע את הנאשם בעבירות שמפעילות את התנאי, לצד הרשעה ביתר העבירות והשתת מאסר על-תנאי בגין; לא להרשיע את הנאשם בכל העבירות שמפעילות את התנאי זולת אחת, וכך להאריך את התנאי. הופנית על ידי ההגנה לפסיקה שכך עשתה במספר מקרים.

10. הנאשם בדברו האחרון לעונש נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה. לדבריו 30 שנה הוא עובד ואף פעם לא רימה את המדינה (וזאת בניגוד כמובן להרשעתו בעבירה של קבלת דבר במרמה שעניינה הגדלה במרמה של דמי הפגיעה וגמלת הנכות שקיבל הנאשם בשעתו מהביטוח הלאומי).

11. לאחר ששקלתי בדבר באתי לכלל מסקנה כי לא יהיה זה ראוי במקרה דנן לאמץ איזו מהדרכים שהציעה הסגורית המלומדת, בכישרונה הרב, על מנת להיחלץ מן המאסר המותנה העומד לו לנאשם לרועץ.

12. ראש וראשון אציין כי לאחר שנחשפתי למלוא העובדות לא השתכנעתי כי הנאשם שלפניי ראוי להתחשבות מרבית, מן הסוג שמצדיק, במקרים חריגים, נקיטת מהלכים מרחיקי לכת (פרשניים ואחרים).

אמנם אין להתעלם מכך שהמאסר על-תנאי שנגזר על הנאשם בהליך הקודם יוצר כעת קושי. מאסר על תנאי העולה על ששה חודשים מגביל את שיקול הדעת של בית המשפט הדן את הנאשם בגין ביצוע העבירה הנוספת, וניתן בהחלט לתהות על ההצדקה לחייב את הנאשם שלפני בעונש כזה בגין הרשעתו הקודמת, הראשונה בעבירת מס.

אולם, הנאשם הוא אדם שהורשע בעבר בפלילים ואף בעבירות מס, וזמן קצר ביותר לאחר הרשעתו הקודמת בארבע עשרה עבירות של אי הגשת דוח במועד לרשויות מע"מ, חזר וביצע את העבירות מושא כתב האישום הנוכחי. אמנם נראה כי הנאשם התקשה לקיים את עסקו, אך כידוע אין ולא כלום בין מצב כלכלי זה לבין הגשת דוחות במועד למע"מ. אפשר לומר כי המצב אליו נקלע הנאשם הוא במידה רבה באשמתו.

יתרה מכך, יש לקבל את עמדת המדינה כי העבירה של אי הגשת דוח במועד אמנם מצויה ברף נמוך יחסית במדרג עבירות המס, אולם בביצוען משבש עבריון המס את שיטת הגבייה, מונע פיקוח של רשויות המס ופוגע באינטרס הציבורי-חברתי של דיווח מלא לצורך גביית מס אפקטיבית ונשיאה שוויונית בנטל המס, ומעבר לכך - אי דיווח במועד למע"מ משמעו הימנעות מהעברת הכספים שהנאשם גבה מלקוחותיו כשלוח של רשות המס וכזרועה הארוכה, והותרתם ברשותו [ראו ת"פ (שלום ת"א) 64511-12-14 מע"מ ת"א נ' טננבוים (23.11.2016)].

13. ועל כל אלה יש להוסיף את טיעוני המאשימה בשלב העונש, שלא נסתרו על ידי ההגנה, מהם עולה כי ב"כ המאשימה עשה כל שביכולתו על מנת לסייע לנאשם להיחלץ מן התנאי חב ההפעלה.

כאשר התברר כי הנאשם ממשיך לבצע עבירות גם לאחר הרשעתו הקודמת, פנה אליו ב"כ המאשימה, בכתב על-פה והזהירו כי אם לא יסדיר את ענייניו יעמוד לפני שוקת שבורה. הנאשם בא לפגישה במשרדי מע"מ, אמר שהולך להסדיר את החוב, אך לא עשה דבר. בדלית ברירה הוגש כתב האישום, וגם אז, מתוך מודעות לקושי שעלול להתעורר בנדון, אושר לנאשם הסדר תשלומים שהיה מביא לביטול כתב האישום והמרתו בקנס מינהלי, אך הנאשם לא עמד בהסדר התשלומים.

התנהגות זו של הנאשם ודאי אינה מגבירה את המוטיבציה לנקוט מהלכים חריגים לטובתו.

מעשי הנאשם אינם עולים כדי "עבירה אחת נוספת"

14. הנאשם הודה, כזכור, לפני כב' השופט עמית פרייז בעובדות כתב האישום המתוקן. הוא עשה כן כשהיה

מיוצג בידי באת כוחו הנוכחית. כתב האישום המתוקן מדבר במפורש על אחת עשרה עבירות של אי הגשת דוח במועד למע"מ, וכבר מן הטעם הזה ראוי היה לדחות את טענתו כעת, שלפיה מן הראוי להרשיעו בעבירה אחת ויחידה של אי הגשת דוח במועד (באופן שלא היה מחייב הפעלת המאסר המותנה).

15. אך בכך לא סגי, שכן באת כוחו המלומדת של הנאשם ביקשה להחיל בענייננו את שנאמר בהלכת **שירי**, ולקבוע כי יש להשקיף על מעשיו של הנאשם כעל עבירה נוספת אחת בלבד.

16. בהלכת **שירי** דן בית המשפט העליון בערעורו של סוכן משקאות קלים שהורשע בזיוף ובקבלת דבר במרמה, על כך שהצליח לגבות במרמה מלקוחותיו סכומי כסף גבוהים יותר עבור ארגזי משקאות, בכך שהטביע חותמת מיוחדת של "ארגז יקר" על גבי מאות ארגזים "זולים". נגד האיש עמד מאסר על תנאי בר הפעלה. בית המשפט קבע כי מדובר בהתנהגות אחת, שאמנם יכולה לשכלל מספר עבירות אך בנסיבות העניין, בהינתן העובדה כי המעשים היו בעלי קשר פנימי מהותי הדוק והיוו פרשה אחת, יש להשקיף על כולן כעל "עבירה אחת נוספת" לצורך הפעלת התנאי, ומכאן שניתן היה להאריך את התנאי.

17. קל לראות מדוע מבחן זה אינו מתקיים בענייננו. הנאשם שלפניי לא פעל במסגרת תוכנית עבריינית אחת ואין קשר הדוק בין מעשיו. החובה להגיש דוח של עוסק למע"מ משתכללת בנפרד כל אימת שמגיע מועד ההגשה. לא בכדי פסק הנשיא (בדימוס) מ' שמגר בר"ע 717/85 **קונפורטי נ' מדינת ישראל**, פ"ד לט(4) 806 (29.12.1985), שבעה חודשים לאחר שנפסקה הלכת שירי, כי מי שנמנע במועדים שונים מהגשת דוחות תקופתיים למע"מ, לא עבר עבירה נמשכת אחת, אלא מספר עבירות שמועד ביצוען שונה זה מזה וחובת הביצוע הקבועה בחוק מכוונת בכל אחד מהמקרים לתאריך שונה [ראו גם ר"ע 122/82 **עלפי נ' מדינת ישראל**, פ"ד לז(2) 326 (1983)].

לא מן הנמנע לציין כי הדברים שנאמרו בעניין **קונפורטי** חזרו ונתאשרו בפסיקת בתי המשפט [רע"פ 6857/07 **שע"מ מהנדסים ואדריכלים חברה בע"מ נ' מדינת ישראל** (21.8.2007) מפי השופט א' א' לוי; רע"פ 5953/08 **עתאמלה נ' מדינת ישראל** (22.10.2008) מפי השופט ג'ובראן; עפ"ג (מרכז) 60734-01-12 **עזרא נ' מדינת ישראל** (2.5.2012); ת"פ (נת') 12615-07-09 **מע"מ נתניה נ' פילסדורף** (29.12.2010); ת"פ (רמ') 4428-06 **מדינת ישראל נ' גני נעלה בע"מ** (2.5.2012)].

18. הדברים שנאמרו על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה בע"פ (חי') 1642/04 **לב נ' מדינת ישראל** (3.2.2005) ובע"פ (חי') 311/97 **מדינת ישראל נ' פולסקי** (5.2.1998) אינם מקובלים עליי.

אינני סבור כי פסק הדין בעניין **קונפורטי** סותר את הלכת **שירי**. בהלכת **שירי** נקבע מבחן שלפיו, כאשר מעשים המנויים בכתב אישום יכולים לשכלל מספר עבירות אך יש ביניהם קשר פנימי הדוק עד אשר הם מהווים פרשה אחת, אזי ייחשבו "עבירה אחת נוספת" לצורך הפעלתו של מאסר מותנה. פסק הדין בעניין **קונפורטי** הוא יישום של הלכת **שירי** (ושל הלכות שקדמו לה) בתחום עבירות המס. במקרה שנדון בהלכת **שירי** הייתה התנהגות אחת (הטבעת החותמת המיוחדת) שהניבה מספר עבירות. לעומת זה, העבירות של אי הגשת דוח במועד הן עבירות מחדליות נפרדות

שמשכללות כל פעם מחדש, וביחס למועד אחר, ואין עסקינן בפרשה אחת שמצדיקה התייחסות למעשים "כאל עבירה אחת נוספת". הלכת **שירי** ניתנת ליישום בנסיבות מיוחדות, שאינן מתקיימות כשעסקינן בעבירות של אי הגשת דוח לרשויות המס.

19. אשר על כן, אין מקום להשקיף על מכלול העבירות שביצע הנאשם במסגרת כתב האישום כעל "עבירה אחת נוספת" לצורך הפעלת המאסר על-תנאי.

20. לא מן הנמנע להבהיר כי גם אם היה ניתן לקבל את עמדת ההגנה בעניין זה, ואינני סבור כן, היה זה בלתי ראוי לדעתי להאריך את המאסר המותנה העומד לחובת הנאשם.

כידוע, בית המשפט שמאריך או מחדש מאסר על-תנאי אינו רשאי לגזור על הנאשם עונש מאסר נוסף, ולו על-תנאי. תוצאה כזו אינה ראויה לטעמי במקרה הנוכחי, בו עומדת לחובת הנאשם הרשעה קודמת באותו תחום ממש של עבירות (והרשעה נוספת בעבירה של קבלת דבר במרמה), והוא החל לבצע את עבירותיו כאן מספר חודשים זעום לאחר שהורשע בהליך הקודם.

אין מקום להימנע מהרשעת הנאשם

21. הכול מסכימים כי במקרה זה לא מתקיימים התנאים המיוחדים הטיפוסיים, שעל פי הפסיקה יכולים להצדיק הימנעות מהרשעת נאשם בגיר בפלילים. יתרה מכך, כידוע, בעבירות מס, גם מן הסוג שעבר הנאשם, הימנעות מהרשעה היא עניין נדיר עוד יותר, ובתי המשפט נמנעים מעשות כן גם לנוכח המלצות חיוביות של שירות המבחן [ראו, למשל, רע"פ 6271/13 **בן סנן נ' מדינת ישראל** (17.9.2013)].

22. לא השתכנעתי כי יש מקום להימנע מהרשעת הנאשם רק על מנת לחלצו מן המאסר המותנה חב ההפעלה בעניינו. מהלך כזה, פיקציה משפטית שאינה מתיישבת עם הוראות החוק המאפשרות להימנע מהרשעה, גובל בעיניי בחוסר לגיטימיות. אין זה ראוי בעיניי להשתמש בכלי של הימנעות מהרשעה כאמצעי להימנע מהפעלת מאסר על-תנאי חב הפעלה, ובעניין זה ראיתי לאמץ את פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת בע"פ (נצ') 50541-04-15 **מדינת ישראל נ' כספי** (23.2.2016), המסתמך על החלטת השופט ג'ובראן ברע"פ 8036/15 **גבריאלוביץ נ' מדינת ישראל** (2.12.2015).

אציין כי במקרים בהם נמנעו מספר ערכאות מהרשעת נאשם רק על מנת להיחלץ ממאסר על-תנאי חב הפעלה [עפ"ת (מחוזי ב"ש) 34909-10-15 **חסין נ' מדינת ישראל** (2.7.2016), עפ"ת 4972-07-16 **מדינת ישראל נ' אדהנני** (4.9.2016), ת"פ (שלום ת"א) 1088/04 **מדינת ישראל נ' מיסיליו** (17.5.2015)], נעשה הדבר ביחס לעבירות קלות שאינן עבירות מס, ובכל מקרה לא הוצגה בהם, לטעמי, הנמקה משכנעת לעצם האפשרות לפעול כך לתכלית האמורה.

23. הסתמכותו של בית משפט השלום בתל אביב בת"פ (ת"א) 7861/06 **מדינת ישראל נ' מהצרי** (9.11.2008) על פסיקת הרוב ברע"פ 4015/98 **אלימלך נ' מדינת ישראל** (1.12.1998) (להלן - "**עניין אלימלך**"), כנימוק להימנעות מהרשעה כדי להיחלץ ממאסר על-תנאי חב הפעלה, לא הייתה, בכל הכבוד, ממן העניין.

בעניין **אלימלך** דן בית המשפט העליון באפשרות ליתן צו מבחן ללא הרשעה מקום שמאסר על-תנאי בר הפעלה תלוי ועומד נגדו. שאלה זו התעוררה ביחס לנוסח הקודם של סעיף 1 לפקודת המבחן, שלפיו עמדו לפני בית המשפט שהיה מעוניין ליתן צו מבחן שתי אפשרויות בלבד: להרשיע וליתן צו מבחן, או ליתן צו מבחן מבלי להרשיע, "אם אין על הנאשם עונש מאסר על תנאי שבית המשפט רשאי לצוות על ביצועו עקב הרשעתו בעבירה שהואשם עליה" (מאז פסק הדין תוקנה פקודת המבחן באופן שאינו יוצר את הקושי האמור). בית המשפט העליון קבע בעניין **אלימלך**, בדעת רוב, כי ניתן ליתן צו מבחן ללא הרשעה במצב כזה, אך דווקא השתכנע שבנסיבות המקרה לא הייתה סמכות לעשות כן כי המאסר על-תנאי שעמד לחובת הנאשם היה חב הפעלה.

לפיכך אין כל מקום להסתמך בענייננו על פסיקת בית המשפט העליון בעניין אלימלך.

24. אינני סבור אפוא כי עומדת לי הסמכות להימנע מהרשעת הנאשם בביצוע העבירות המנויות בכתב האישום, כדי לחלצו מהפעלת המאסר על-תנאי חב ההפעלה החל בעניינו.

25. לא מן הנמנע להבהיר כי גם אם הייתה לי סמכות כזו לא הייתי עושה כן במקרה הנוכחי. האמצעים העומדים לרשותו של בית בית המשפט שאינו מרשיע נאשם מוגבלים הם. לא ניתן לגזור על נאשם כזה עונש מאסר, אף לא על-תנאי. לא ניתן לחייב נאשם כזה בקנס כספי. כל שניתן הוא לחייבו בשל"צ או לחתום על התחייבות (בענייננו אין מקום לצו מבחן).

להקלה כזו הנאשם שלפני אינו ראוי, והפתרונות היצירתיים שהציעה באת כוחו המלומדת על מנת בכל זאת לאפשר חיובו באמצעים עונשיים כאלה ואחרים (על דרך של פיצול מלאכותי של העבירות), אינם עולים בקנה אחד עם הוראות החוק והפסיקה.

התוצאה העונשית

26. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, נתתי דעתי לערכים המוגנים העומדים בבסיס העבירות שביצע הנאשם, לכמותן, לשווי המחדלים אך גם להסרתם המלאה, לרמת הענישה הנוהגת ולמצבו הכלכלי של הנאשם, אני קובע כי מתחם העונש ההולם מקרה זה הוא מאסר על-תנאי עד מאסר קצר שיכול שירוצה בעבודות שירות, וקנס שבין 5,000 ₪ ל-15,000 ₪.

בנסיבות העניין, בהתחשב בהרשעתו הקודמת של הנאשם וביתר הנסיבות, מן הראוי לגזור על הנאשם עונש מאסר קצר וקנס המצוי בתחתית המתחם.

27. אני גוזר אפוא על הנאשם את העונשים הבאים:

- מאסר בפועל בן 45 יום. אני מפעיל נגד הנאשם את המאסר על-תנאי חב ההפעלה בן שבעת החודשים שגזר עליו בית משפט זה (השופט גולדס) בת"פ 1026/09 ביום 18.4.2012 (תע/1), בחופף. **סך הכול ירצה אפוא הנאשם עונש מאסר בפועל בן שבעה חודשים.**
- מאסר על תנאי בן ארבעה חודשים, והתנאי הוא כי בתקופה בת שלוש שנים מיום שחרורו לא יעבור עבירה בה הורשע.
- קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישתלם בעשרה תשלומים חודשיים, שוים ורצופים, החל ביום 1.7.2017.
- אני מפעיל את ההתחייבות בסך 15,000 ₪ עליה חתם הנאשם במסגרת גזר הדין תע/1. סכום ההתחייבות ישולם בעשרה תשלומים חודשיים, שוים ורצופים, החל ביום 1.7.2017.

בשולי גזר הדין

28. למרות כל הנאמר למעלה אשוב ואציין כי גזר הדין הקודם בעניינו של הנאשם יצר קושי ממשי ולמעשה חייב לגזור על הנאשם עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח. חרף העובדה כי, הלכה למעשה, הביא הנאשם תוצאה זו על עצמו, אינני משוכנע כי זוהי תוצאה צודקת.

בסופו של יום הורשע הנאשם בעניינו בעבירות של אי הגשת דוח בלבד, הדוחות הוגשו והמס שולם עוד טרם הגשת כתב האישום. רמת הענישה הנוהגת במקרים מעין אלה היא של מאסר על-תנאי, במקרה שמדובר בהרשעה ראשונה, ואם הנאשם כבר חטא בעבר בסוג זה של עבירות - מוחמרת לרוב הענישה עד לכדי מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות, גם אם מתעורר הצורך להפעיל מאסר על-תנאי.

בעניינו לא היה, כאמור, מנוס אלא לשלוח את הנאשם לרצות עונש של מאסר מאחורי סורג ובריח. תוצאה זו איננה צודקת בעיניי בנסיבות העניין, ולא ראיתי כיצד הפתרון לכך יכול להימצא במסגרת גזירת הדין.

29. חזקה אפוא על נשיא המדינה שישקול דברים אלה אם וכאשר ידון בבקשת חנינה שיגיש הנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, ד' אייר תשע"ז, 30 אפריל 2017, במעמד הנוכחים.